

A KÖNYVTÁROS

KÖNYVTÁROSOK HAVI TÁJÉKOZTATÓJA

1953. Október

III. évfolyam

10. szám

A Könyvtáros levelezőinek konferenciája elé

Legutóbbi számunk vezető cikkében felvetettük azt a gondolatot: jó lenne legszorgalmasabb levelezőinkkel személyesen is megbeszélni problémáikat és a folyóirat kérdéseit is. E célból úgy tervezzük, hogy november közepén megrendezzük folyóiratunk levelezőinek konferenciáját s erre mintegy harminc vidéki és tíz-tizenöt budapesti levelezőnket, szerkesztőbizottságunk tagjait és folyóiratunk állandó munkatársait hívjuk meg.

A konferencia tervezett időpontjáig már nem hosszú az idő. A megbeszélés egy-napos lesz. A problémák számosak. Egy nap alatt mindent megbeszélni nem lehet. Ki kell hát választanunk a legfontosabb kérdéseket. Ezt a válogató munkát szerkesztőségünk tagjai magukban jól nem végezhetik el. A konferencia sikeréhez szükséges, hogy levelezőink is gondolkozzanak azon, mely kérdéseket kell a legsürgősebben megbeszélünk. Ezúton is kérjük őket: írják meg nekünk, miket tartanak a legégetőbbeknek, a legjelentősebbeknek, hogy aztán ezeket felvehessük napirendünkbe. Annál is inkább fontos ez, mert — mint mondtuk — nem tudjuk minden levelezőnket meghívni: szükséges tehát, hogy a megbeszélés eredményességéhez ne csak a meghívottak hozzászólásaikkal, hanem az általuk képviselt távollevők leveleikkel is hozzájáruljanak.

Néhány problémát, amelyet fontosnak tartunk, magunk is felvetünk:

A könyvtárosok folyóirata harmadik évfolyamának vége felé jár. Nem mondhatjuk, hogy sötétben tapogatódzik. Könyvtárosokból álló szerkesztőbizottság irányítja és levelezőinktől havonta érkező 30—50—100 levél is tájékoztat bennünket a könyvtárosok élő problémáiról és többé-kevésbé folyóiratunk hatásáról is. Amikor csak tehetjük, mi magunk is ellátogatunk könyvtárakba és egyéb alkalmakkor is beszélgetünk könyvtárosokkal. Nagyjából — úgy véljük — ismerjük problémáikat; és igyekszünk is folyóiratunkban választ adni rájuk. De nem ismerjük eléggé közleményeink hatását. Nem tudjuk pontosan, hogy cikkeink tartalmilag és megírásuk módjában mennyire felelnek meg könyvtárosaink igényének és azt sem: fel tudják-e használni munkájukban írásainkat. Sok levelezőnknek tettünk fel erre vonatkozólag kérdést, aránylag kevesen válaszoltak erre. Kevés volt eddig az olyan könyvtáros, aki konkrétan megírta, hogy ebből és ebből a cikkből ezt és ezt valósította meg, ilyen és ilyen hasznát vette. Még kevesebb volt az olyan levél, amelyik megbírálta volna folyóiratunkat, rámutatott volna a fölösleges, könyvtárosokat nem érdeklő cikkekre, esetleges téves állításokra, helytelen iránymutatásra, vagy egyes közleményeink nem eléggé népszerű megírás módjára. Még kevesebb volt az olyan levél, amelyik kívánságot tartalmazott volna.

A bírálat szempontjából termékenyebbek voltak a személyes megbeszélések, értekezletek. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár fiókhálózatának dolgozóival folytatott megbeszélésen, szintúgy a megyei könyvtárak vezetőivel tartott értekezleteken sokan és helyesen bírálták A KÖNYVTÁROS-t. Es ezeken az értekezleteken sok kívánság,

újabb követelmény is merült fel. Mind a bírálatból, mind a kívánságokból sokat tanultunk. Ugy érezzük, sok hibánkat ki tudtuk javítani, több kívánságnak eleget tudtunk már tenni és a könyvtárosok igényeinek megfelelőbb lapot kezükbe adni. Ezért reméljük, hogy a novemberi személyes megbeszélés, a levelezőkonferencia, újabb eredményekre vezet majd lapunk szerkesztésében.

Van a lap szerkesztésének néhány kérdése, amelyben bizonytalanok vagyunk. Folyóiratunk, az »Irodalmi tájékoztató« rovaton kívül, kizárólag és szorosan véve a könyvtármunka politikai, elvi és szakmai kérdéseivel foglalkozik. A lapnak ezt a profilját az utóbbi esztendőben olyan szigorúan vettük, hogy még íróknak életével, munkásságával sem foglalkoztunk. Nem vagyunk biztosak abban, hogy ezt helyesen tettük. Mert igaz az, hogy A KÖNYVTÁROS nem irodalmi, vagy általános kulturális folyóirat, de az is való, hogy igen számos könyvtárhoz — különösen a falusiakhoz — a Szabad Népen kívül, kizárólag a mi folyóiratunk jut el. Ezért vetjük fel a kérdést, igénylik-e a könyvtárosok, hogy szakmai folyóiratuk a szorosan vett könyvtári munkán kívül más, a könyvtármunka tartalmi részével összefüggő általános kulturális, irodalmi kérdésekkel is foglalkozzék: egyes írók munkásságának értékelő ismertetésével, az irodalom problémáival, irányzataival (romantika, realizmus, szocialista realizmus), az egyes műfajokkal és egyéb, az általános műveltséghez tartozó problémákkal.

Az sem egészen világos előttünk, milyen mértékben felelnek meg szakmai cikkeink. Kívánják-e a könyvtárosok, hogy az alapvető (különböző tanfolyamokon egyébként tanított) könyvtártechnikai kérdésekkel részletesebben és rendszeresebben foglalkozzunk. Nem tudjuk, érdekelnék-e olvasóinkat a könyv és a könyvtár történetével foglalkozó írások. Az ismeretterjesztő irodalom terén is vannak mulasztásaink. Úgy érezzük, keveset foglalkoztunk a természettudományos és a technikai műveltséget terjesztő könyvekkel.

Szeretnénk, ha levelezőink ezekre a kérdéseinkre választ adnának és elmondanák, mit és mennyit várnak tőlünk. Természetesen az is szükséges, hogy a fölveteteken kívül maguktól álljanak elő követelésekkel.

Egy másik igen fontos probléma a könyvtárosok versenyének kérdése. A KÖNYVTÁROS az elmúlt idő folyamán számos helyes kezdeményezésről, versenykihívásról értesült. Ezeket közölte is. Sajnos az egymástól elszigetelten folyó versenyek eredményeit már ritkábban. Könyvtárosaink versenykihívásai, ha nem is maradtak visszhangtalanul, igen sok esetben ellaposodtak és eredménytelenek maradtak. Ez elsősorban nem a könyvtárosok hibája volt, hanem — többek között — a miénk. Folyóiratunk nem adott megfelelő nyilvánosságot ezeknek a versenyeknek, nem segített megszervezni őket, nem kísérte figyelemmel menetüket, nem állt az élükre. Pedig a verseny hatalmas mozgatóerő — a könyvtárak területén is. De igazi lendítőereje csak a jól megszervezett, a nyilvánosság előtt folyó versenynek van. Meg kell beszélünk ezt a kérdést és azon kell lennünk, hogy az elszigetelt, sokszor közönybe fulladó versenyek egyre szélesebb körűvé és egyre lendületesebbé váljanak. Milyen versenyre gondolunk? Eddig az egyes kihívások legfőbb pontja, majd minden esetben, a több olvasó szerzése volt. Ez helyes célkitűzés, de önmagában nem elégséges. A verseny eredményes csak úgy lehet, ha megjelöli a célhoz vezető utat is, azokat az eszközöket, amelyek hozzásegítenek ahhoz, hogy mind több és több dolgozónak váljék állandó életszükségletévé a könyv. Ezért — úgy véljük — a »megye legjobb könyvtárosa« címért indítandó versenynek pontjai közé sok mindent fel kell venni: a helyes könyvtártechnikát, az ötletes, széleskörű propagandamunkát és még más egyebet is.

A több olvasóért folyó versenynek kitűnő segédcapatai lehetnek a könyvtáros-aktívák, sőt, nemcsak az aktívák, hanem a könyvtár legjobb olvasói is. A Népművelési Minisztérium Könyvtárosztálya ezeknek az aktíváknak és legjobb olvasóknak jutalmazására még az év elején a megyei könyvtáraknak, néhány járási és községi könyvtárnak »Kultúrával a népért« feliratú jelvényeket küldött. Ezeket a jelvényeket — mint ez a könyvtárosok leveleiből kiderül — a jutalmazottak örömmel vették. Több helyen ünnepélyes keretek között osztották ki őket. Ezek az ünnepélyek maguk is előrelendítették az olvasómozgalmat. Nyilvánvaló, hogy a jelvények szétosztása helyes kezdeményezés volt, serkentőleg hatott a munkára. A hiba csak akörül volt, hogy a jelvényeket egyes könyvtárak nem egységes elvek szerint osztották ki.

Mindenhol más és más volt a követelmény. Egyik helyen 10—20 olvasót kellett szereznie az aktívának, máshelyt könyvtári munkát kellett végeznie elnyeréséért. Ismét másutt a legaktívabb olvasók is megkaphatták. Úgy véljük, helyes lenne gondolkodni a dolgon és megbeszélni azokat a feltételeket, amelyek teljesítéséért jelvényt kaphat valaki.

A felolvasások kérdése. Mint legutóbbi számunkban írtuk, igen sok vidéki, de néhány budapesti könyvtáros is tartott cséplőgépeknél és egyéb helyeken felolvasásokat. Ezeket — a kezdet nehézségeinek legyőzése után — általában szívesen fogadták a dolgozók. Néhány könyvtárban (például Tiszanánán) rendszeresen, minden vasárnap délután, vagy más időben olvasott fel a könyvtáros. A tapasztalat azt mutatta, hogy ott, ahol a könyvtáros szépen, művészién olvasott — igen szívesen, egyre nagyobb számban hallgatták. Jól felolvasni gyakorlat kérdése, de nemcsak gyakorlaté — adottság is kell hozzá. Feltehető: nem minden könyvtárosunknak van meg ez az adottsága. Viszont nyilvánvaló, a legkisebb faluban is akad néhány olyan ember, aki szépen, érthetően, élvezetesen tud hangosan olvasni. Csak meg kell találni őket. Feltesszük a kérdést: indítsunk-e versenyt a »jó felolvasó« címért? Mi úgy gondoljuk, hogy ez helyes lenne. A verseny hozzásegítené a jó felolvasók megtalálásához, akik aztán nagy segítségére lennének a könyvtárosnak.

Csak néhány problémát vetettünk fel a lappal és a versennyel kapcsolatban. Kérjük levelezőinket, mondják el róluk véleményüket, de írjanak más kérdésekről is és segítsék elő levelezőkonferenciánk eredményességét.

ZOLNAY VILMOS

felelős szerkesztő

Segítsék könyvtáraink a pártoktatást

1.

Az idei pártoktatási évad kezdetén vagyunk. Szerte az országban készülnek a pártszervezetek, hogy az idei oktatást az eddiginél is magasabb színvonalra emeljék. Az a nagyarányú aktivizálódás, amely a párt- és kormányprogramm bejelentése és döntő pontjainak megvalósítása óta, az ország minden pártszervezetében megindult, éreztetni fogja hatását az oktatásban is. Magasabb színvonalú viták, az anyag konkrétabb és több ismeretet kívánó megtárgyalása, az elmélet és gyakorlat szorosabb összefonódása, a helyi szempontok erőteljesebb kiemelése fogja jellemezni ezt az oktatást.

Mindez megkívánja, hogy könyvtárosaink is alaposabban készüljenek föl. A könyvtárosok segítségét a szervezett pártoktatás nem nélkülözheti. De milyennek kell lenni ennek a segítségnek? Milyen eszközöket kell igénybevennie a könyvtárosnak, hogy ez a segítség ne csak látszatsegítség, hanem valóságos támogatás legyen?

Mielőtt ezt a kérdést megvizsgálónk, legtermészetesebb, ha rövid áttekintést adunk arról, hogy mit tettek ezen a területen a Szovjetunió könyvtárosai.

A Szovjetunió könyvtárosai mindenekelőtt is igen élénk kapcsolatot tartanak fenn a különböző pártszervezetekkel. Ez a kapcsolat egyetemes, nemcsak a moszkvai, leningrádi és más nagyobb városi könyvtárakra vonatkozik, hanem a falusiakra is, megtalálható a távolkeleti vidéken is.

Az ivanovoji városi Gorkij Könyvtárban például a városi pártbizottság képviselője egy, a könyvtárosok és propagandisták közös értekezletén vázolta azokat a feladatokat, amelyek a tanév folyamán a könyvtárosokra várnak a politikai oktatás minden formájában. Az előadás első közvetlen eredménye az volt, hogy lehetővé vált az állomány kiegészítése s a pártoktatási írodalom teljesebb kiválogatása.

A közös értekezletből ösztönzést merítve, az ivanovoji városi könyvtár dolgozói beszélgetéseket folytattak az olvasókkal: kiderítették, ki dolgozik közülük propagandistaként, ki tanul politikai körökben és iskolákban, ki tanulmányozza önállóan a marxizmus-leninizmus klasszikusait stb.

Mindezen előmunkálatok elvégzése után megkezdték az olvasókkal való egyéni foglalkozást, a konkrét segítségnyújtást a pártoktatásban. A könyvtárosok útmutatása nyomán száz és száz elvtárs kapott komoly segítséget a pártoktatási anyag elsajátításához.